

N:o 21.

Ank. till Riksd. Kansli den 10 Maj 1875, kl. 3 e. m.

Memorial, med förslag till sammanjemkning af Kamrarnes skiljaktiga beslut vid behandling af Utskottets Utlåtande N:o 11, i anledning af väckta motioner om ändring af gällande stadganden i fråga om skyldighet att bygga och underhålla allmänna vägar och broar.

Uti berörda utlåtande hade Utskottet, under uttalande af den åsigt, att en lagförändring, hvarigenom väghållningsskyldigheten komme att mera tidsenligt fördelas, vore af omständigheterna påkallad, i afseende på de grunder, hvarpå en sådan lagförändring borde åvägabringas, yttrat den mening, att byggandet och underhållet af vägarne, såsom en kommunens angelägenhet, äfven borde af kommunen bekostas; att, då väghållningen emellertid icke lämpligen kunde på den större kommunen — länet eller landstingsområdet — öfverflyttas, den borde besörjas af någon af de mindre — häradet eller socknen — men att, som väghållningsbesväret syntes jemnare och följaktligen äfven rättvisare kunna fördelas häradsän socknevis, häradet jemväl borde få samma besvär sig ålagdt; att, beträffande skyldigheten att till vägunderhållet bidra, af dess egenskap af kommunalangelägenhet skulle följa, att alla skattdragande kommunmedlemmar finge efter åsatt fyrktal i kostnaden därför deltaga, men att då en så genomgripande förändring, som ifrågavarande besvärs lika fördelning på alla skattskyldige, icke för närvarande kunde, utan att väcka billig klagan, på en gång genomföras, deltagandet i nämnda kostnad borde jemkas efter den större eller mindre nytta, de skattskyldige finge anses,

med hänsyn till de olika beskattningsföremålen, af vägarne hemta; att ur denna synpunkt borde bestämmas, dels att samma kostnad skulle utgå, för fastighet efter hela åsatta fyrktalet, för inkomst af rörelse, näring eller yrke, allenast efter någon del deraf och för öfriga beskattningsföremål efter någon än mindre del af fyrktalet, dels ock att staten skulle för kronopark eller annan dermed likartad skogsegendom till vägarne underhåll bidra; samt att, hvad anginge väghållningens verkställighet, den största möjliga frihet borde lemnas häradet att inom sig ordna denna angelägenhet, så att i afseende derpå endast skulle föreskrivas, att häradet egde inför häradsrätt välja fullmäktige, som hade att på lämpligaste sätt efter hvarje ords olika förhållanden anordna väghållningsbestyret; och hade Utskottet hemställt, »att Riksdagen måtte i underdånig skrifvelse hos Kongl. Maj:t anhålla, det täcktes Kongl. Maj:t, så snart ske kunde, låta, i öfverensstämmelse med ofvan angifna grunder, utarbeta och för Riksdagen framlägga förslag till förändrad lagstiftning i fråga om väghållningsbesvärets utgörande på landet».

Enligt Utskottet tillhandakomna protokollsutdrag har Andra Kamraren bifallit hvad Utskottet sålunda hemställt; hvaremot Första Kamraren för sin del beslutat, »att Riksdagen skulle till Kongl. Maj:t aflåta underdånig skrifvelse med anhållan, att Kongl. Maj:t täcktes låta utreda, ej blott i hvad mån och på hvad sätt deltagande i vägunderhållet må kunna åläggas bruk, fabriker, qvarnar och annan fast egendom, som hitintills varit från vägbyggnadsskyldighet befriade, äfvensom grufvor, utan ock hvad som erfordras för bedömande af en dylik förändrings verkningar inom de olika orterna, och sedermera till Riksdagen aflåta nådigt förslag i ämnet».

Utskottet, som, jemlikt 63 § Riksdags-ordningen, har åliggande att söka, så vidt möjligt är, sammanjemka de olika meningarne och med förslag derom till Kamrarne inkomna, har af den inom Första Kamraren i ämnet hållna diskussion inhemtat, att de fleste talare, under erkännande af rättmätigheten af anspråket på en lagförändring, hvarigenom bördan af väghållningsbesväret till någon del lyftades från den i mantal satta jorden, förklarar, att då, efter deras mening, byggandet och underhållet af vägarne icke vore att anse såsom en kommunens angelägenhet, så kunde fyrktalet, den för kommunala utskylder i allmänhet gällande grund, icke lämpligen tjena till ledning för ifrågavarande besvärs förändrade fördelning, utan borde dervid tagas hänsyn till den direkta nytta, olika samhällsmedlemmar genom vägarne begagnande af dem kunde anses åtnjuta.

Vid sådant förhållande och då sistnämnda synpunkt jemväl enligt Andra Kammarens beslut blifvit i viss mån tagen i betraktande, samt det icke torde förnekas, att äfven de, som drifva näring eller rörelse, i ganska afsevärd grad begagna vägarne och sålunda, om än i mindre mån än den jordbrukande befolkningen, bidra till försvårande af vägunderhållet, har Utskottet, för sammanjemkning af Kamrarnes olika meningar, ansett sig böra hemställa,

att Kamrarne, å ömse sidor med frånträdande i vissa delar af sina förut i ämnet fattade beslut, ville besluta, att Riksdagen måtte i underdånig skrifvelse anhålla, det täcktes Kongl. Maj:t låta utreda, huruvida icke skyldigheten att deltaga i vägunderhållet på landet må kunna åläggas all fast egendom och följaktligen äfven sådan, hvilken, ehvad den tillhör staten eller enskild person, hittills varit från väghållningsskyldighet befriad, dels ock, ehuru i någon mindre proportion än fastighet, alla dem, som idka näring eller rörelse, samt derefter låta utarbета och för Riksdagen framlägga förslag till förändrad lagstiftning i ämnet.

Stockholm den 10 Maj 1875.

På Utskottets vägnar:

ERIC SPARRE.

Reservation:

af Herr *Holmberg*, med hvilken Herrar Grefve *Mörner*, *Caspersson* och Grefve *von Platen* instämt: »Enär de grunder för väghållningsbesvärets framtida fördelning, som innefattas i det af Utskottet uppgjorda sammanjemkningsförslag, enligt min åsigt skola i tillämpningen följdriktigt leda derhän, att väghållningsbesväret på landet, som för närvarande är ett vissa hemman åliggande realonus, kommer att förr eller senare blifva ett kommunalonus, men Första Kammaren principiellt motsatt sig en sådan

lösning af väghållningsfrågan, kan jag ej instämma i berörda sammanjemkningsförslag; utan får jag i stället, såsom i sådant hänseende lämpligare, vördsamt hemställa,

att Riksdagen måtte i underdånig skrifvelse hos Kongl. Maj:t anhålla, det täcktes Kongl. Maj:t låta utreda, ej blott i hvad mån och på hvad sätt deltagande i väghållningen på landet må kunna åläggas bruk, fabriker, qvarnar, sågar, allmänna skogar eller annan fast egendom, som hitintills varit från väghållningsbesväret frifriga, äfvensom grufvor samt med fastighet förenad industriell rörelse, utan ock hvilka verkningar en dylik förändring inom olika orter antagligen skulle medföra, samt att derefter låta utarbete och till Riksdagen aflåta nådigt förslag till förändrad lagstiftning i fråga om väghållningsbesvärets utgörande å landet.»

N:o 22.

Ank. till Riksd. Kansli den 10 Maj 1875, kl. 3 e. m.

Utlåtande, i anledning af väckta motioner rörande ändring i Kongl. Förordningen om egors fredande mot skada af annans hemdjur och om stängselskyldighet den 21 December 1857.

I detta ämne hafva särskilda förslag blifvit framställda, inom Första Kammarne af Herr *W. Croneborg* (motionen N:o 14) och inom Andra Kammarne af Herr *Bengt Olofsson* (motionen N:o 116), och hafva motionärerne föreslagit,

Herr *Croneborg*: att Riksdagen för sin del ville besluta den förändring uti ofvanberörda förordning, »att derutur måtte uteslutas allt, som är i strid emot eller utgör undantag från den i författningens 1 § uttalade grundsats», samt